

Activiteiten

In deze rubriek vermelden we de activiteiten die het Vlaams Ruraal Netwerk in de nabije toekomst organiseert. Voor alle details verwijzen we u naar onze website. Daar vindt u ook informatie over activiteiten die anderen in het kader van het PDPO II organiseren.

Reeds gemist?

Op onze website vindt u een verslag terug van alle activiteiten die het Vlaams Ruraal Netwerk in het verleden organiseerde of bezocht.

Gepland in 2012

Via diverse studiedagen en excursies in binnen- en buitenland komt het Vlaams Ruraal Netwerk naar u toe. Check onze website voor de definitieve data!

Consultatiedagen in kader van plattelandsontwikkeling:

Hou alvast 7 en 16 februari 2012 vrij in uw agenda. Meer info volgt later op onze website.

We werken momenteel ons actieplan voor 2012 uit. Voorstellen voor thema's of activiteiten in 2012 en/of 2013 zijn altijd welkom!

Bedrijven in overgang of crisis

Beste lezers,

Het jaar 2011 is alweer zo goed als achter de rug. Het was terug een druk en interessant werkjaar voor het Vlaams Ruraal Netwerk, waar we zoveel mogelijk getracht hebben aan de noden van onze doelgroepen te voldoen.

Het thema doorheen dit jaar was "ruraal ondernemerschap". Dit thema hebben we onderverdeeld in drie delen, van ontluikend ondernemerschap, via meer en sterker ondernemerschap, om zo te komen tot het onderwerp van deze laatste nieuwsbrief, namelijk "bedrijven in overgang of crisis".

Ook in 2011 hebben we verscheidene studiedagen georganiseerd. Zo was er een studiedag rond innoverende vrouwen op het platteland in samenwerking met KVLV en Cera. Maar het Vlaams Ruraal Netwerk heeft ook een aantal keer het internationale aspect laten zegevieren. Eind september zijn we met een aantal As 3- & 4-coördinatoren en -leden naar Engeland geweest om de Vlaamse

Foto: Beleidsdomein landbouw en Visserij

met de Engelse situatie te vergelijken. In samenwerking met de Vlaamse agrobeheergroepen en de Nederlandse agronatuurverenigingen heeft er in oktober ook een studiedag plaatsgevonden om de Vlaamse en Nederlandse situatie te vergelijken rond het natuur- en landschapsbeheer in de praktijk.

Onze laatste studiedag ging door op 9 december op de landbouwbeurs Agribex te Brussel, dit in samenwerking met het Waals Ruraal Netwerk. Het onderwerp van deze voormiddag was een debat met en over jonge landbouwers. Een verslag van al deze excursies en studiedagen kunt u terugvinden op onze website.

Voor deze laatste nieuwsbrief zijn we gaan luisteren onder welke crisissen de tuinbouw- en varkenssector geleden hebben. Ook Agro|bedrijfshulp en hun aangeboden diensten komen aan het woord. Tot slot geven we ook nog een algemeen beeld over de situatie van de Vlaamse land- en tuinbouwers. Voor het interview zijn we gaan luisteren bij de coördinator van een organisatie die zich 100% inzet voor boeren in nood: Boeren op een Kruispunt.

Veel leesplezier en onze beste wensen voor 2012,

Vlaams Ruraal Netwerk

Foto: Agro|Bedrijfshulp

Wanneer landbouwers getroffen worden door ziekte, ongeval, overlijden, ... valt dit de familie vaak extra zwaar. Het werk op de boerderij moet namelijk overgenomen worden, iemand moet de dieren voederen en verzorgen, iemand moet het land bewerken, de oogsten moeten worden binnengehaald, ... Ook is het voor landbouwersgezinnen vaak moeilijk, of zelfs onmogelijk, om op vakantie te gaan. Om aan deze problemen

een oplossing te bieden werd bijna 45 jaar geleden het Verbond van Verenigingen voor Onderlinge Bedrijfshulp opgericht. Deze autonome vzw is gegroeid uit Boerenbond.

Vandaag zijn er in totaal zo'n 4500 Vlaamse bedrijven aangesloten bij agro|bedrijfshulp. Het aantal verzekerde personen bedraagt 9000. Wanneer er zich dus een situatie (ziekte, overlijden, ongeval, vakantie of andere familiale gebeurtenissen) voordoet waarbij de landbouwer zijn activiteiten niet zelf kan uitoefenen, dan kan hij beroep doen op agro|bedrijfshulp. Deze vzw zorgt voor een gepaste vervanger. Dit kan een lid zijn van één van de 120 plaatselijke Agrarische Bedrijfshulpdiensten, of één van de 80 professionele en gespecialiseerde arbeidskrachten, bedrijfsverzorgers genaamd.

Aan de leden wordt jaarlijks een bijdrage gevraagd. Er zijn drie bijdragesystemen, afhankelijk van de verzekeringsformule. Jaarlijks doen ruim 650 bedrijven een beroep op agro|bedrijfshulp. De gemiddelde duur van de hulp bedraagt 80 uur, hetgeen betekent dat toch twee tot zes weken hulp wordt geboden per bedrijf. Zonder deze hulp zou het voor vele landbouwers en hun gezin onmogelijk zijn om op vakantie te gaan. In geval van overlijden, ziekte, ongeval, ... is het een geruststelling dat er ook op externen een beroep kan worden gedaan om bij te springen op het bedrijf.

Voor meer informatie kan u terecht op volgende website:

http://www.agrodiensten.be/hosting/agro/agro_bedrijfshulp.nsf

Schade door EHEC-crisis en storm in de tuinbouwsector

Toen in mei 2011 de EHEC-crisis uitbrak in Europa, was de schade voor onze groentetelers niet te overzien. De uitvoer naar Duitsland en Rusland, de twee grootste importeurs van Vlaamse groenten, viel zo goed als stil. Tonnen prachtige groenten moesten vernietigd worden. In Europa bestaan binnen de Gemeenschappelijke Marktordening (GMO) mechanismen om de gevolgen van dergelijke crisissen het hoofd te bieden, maar deze bleken onvoldoende. Minister-president Kris Peeters heeft toen het voortouw genomen om een nieuw reddingmechanisme op gang te zetten in Europa. Dat resulteerde in een extra steunbudget op Europees vlak om extra maatregelen te kunnen nemen (steun voor Vlaanderen 3,6 miljoen €). Ook werd de Vlaamse regelgeving aangepast, waardoor groen oogsten of niet oogsten werd toegestaan. De groenten die verloren zijn gegaan, konden niet meer gerecupereerd worden, maar door de maatregelen werd de schade voor de tuinbouwers toch min of meer beperkt.

Toen op 12 augustus een storm over het land raasde, werden op hun beurt vele fruittelers getroffen. Bomen werden ontworteld, het fruit dat aan de bomen hing, en zo goed als plukrijp was, werd beschadigd. Deze storm werd erkend als ramp door het Belgisch Rampenfonds, wat een aantal vergoedingen mogelijk zal maken. De laatste jaren heeft de Vlaamse overheid de hagelverzekering binnen de GMO gepromoot waardoor aangesloten telers een vergoeding konden vragen voor de verliezen. De Vlaamse overheid promoot ook al verscheidene jaren hagelnetten om hagelschade te voorkomen.

Voor de groente- en fruittelers die door deze crisissen werden getroffen, werd een vervroegde uitbetaling van alle VLIF-steuemaatregelen doorgevoerd. Ook werden extra middelen aan VLAM toegekend voor de promotie en het terugwinnen van het consumentenvertrouwen voor Vlaamse groenten en fruit.

Minister-president Kris Peeters heeft inmiddels een schriftelijke bevraging op touw gezet om na te gaan hoe de groente- en fruitsector in de toekomst crisisbestendiger kan gemaakt worden.

Foto: Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Landbouwmonitoringsnetwerk: wat leren de cijfers ons over de situatie van de Vlaamse land- en tuinbouwers?

In 2007 zag het Vlaams Landbouwmonitoringsnetwerk het licht als opvolger van het landbouwboekhoudnet. De doelstelling van het LMN is het verzamelen, registreren, verwerken, analyseren en synthetiseren van economische, technische en milieukundige boekhoudgegevens van deelnemende bedrijven tot bruikbare rapporten die de toestand van de land- en tuinbouw evalueren. En dat ter ondersteuning van het beleid en voor het aanleveren van boekhoudgegevens aan het Europese Informatienetwerk Landbouwboekhoudingen. Ongeveer 750 land- en tuinbouwers die representatief zijn voor de Vlaamse landbouw maken momenteel deel uit van het LMN.

Binnen het LMN organiseert de afdeling Monitoring en Studie van het Departement Landbouw en Visserij twee keer per jaar een conjunctuurenquête met een 15-tal vragen. Zo wordt bijvoorbeeld gepeild naar de economische evolutie, de toestand van het bedrijf en de toekomstverwachtingen van de landbouwer.

Uit de cijfers van de enquête die gehouden werd in september 2011 blijkt dat van het optimisme van een jaar geleden weinig overblijft. Zowel de toekomstverwachtingen als de tevredenheid over de situatie en de evolutie van het bedrijf gedurende de laatste zes maanden werden overwegend negatief beoordeeld. De varkenssector, de groenten in openlucht, fruit in openlucht, groente- en fruitteeltsector onder glas en de sierteelt zijn zeer pessimistisch gestemd. De akkerbouwsector en de vleesveesector zijn gematigd pessimistisch. De melkveesector is de enige sector die licht positief is.

Of dat pessimisme een invloed zal hebben op het aantal bedrijven valt nog af te wachten. De laatste tien jaar zien we in elk geval een serieuze

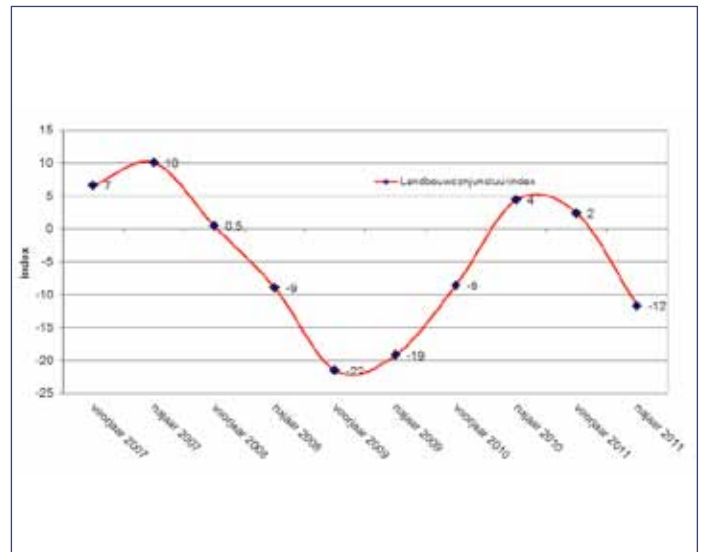

Foto: Beleidsdomein Landbouw en Visserij

daling. Tussen 2001 en 2011 daalde het aantal landbouwbedrijven met bijna één derde zodat er nu nog iets meer dan 26.000 landbouwbedrijven zijn, zo blijkt uit de laatste cijfers van de landbouwenquête van de FOD Economie.

Om de daling te proberen tegen te gaan heeft de Vlaamse overheid een aantal maatregelen uitgewerkt om jonge landbouwers en starters te steunen, zodat we ook in de toekomst een sterke Vlaamse land- en tuinbouwsector hebben.

De varkenssector in crisis

Sinds 2007 heeft de varkenssector het zwaar te verduren. De oorzaken hiervan zijn enerzijds de structureel sterk toegenomen voederkosten en anderzijds de lage varkensprijzen. Hierdoor werken heel wat varkensproducenten reeds lange tijd met lage winstmarges of zelfs met verlies.

Zowel op Vlaams als op Europees niveau werden een aantal maatregelen genomen om de varkenshouders te steunen in deze moeilijke tijden. Zo kunnen varkenshouders beroep doen op het verkrijgen van overbruggingskredieten en genieten ze van een tweejaarlijkse steun indien ze deelnemen aan het Certus-lastenboek.

Toen begin 2011 in Duitsland een dioxinecrisis uitbrak, daalde de varkensprijs sterk, ook in Vlaanderen. Minister-president Kris Peeters heeft toen gelobbyd voor steun bij Europa. De private opslag, die vanaf 1 februari 2011 mogelijk werd op Europees niveau, heeft vrijwel onmiddellijk tot een prijsstijging geleid.

Om uit te zoeken wat de pijnpunten binnen de sector zijn en om te zoeken naar oplossingen voor problemen en naar nieuwe strategieën op de middellange termijn heeft minister-president Kris Peeters beslist om in de eerste helft van 2011 een aantal dialoogdagen te organiseren met als titel "De Vlaamse Varkenshouderij op weg naar 2020". Daarbij wil de minister-president een constructieve dialoog opstarten binnen de sector en alle stakeholders aanzetten om samen ideeën te ontwikkelen om de varkenshouderij in de toekomst competitief en rendabel te houden. Deze dialoogdagen hebben geresulteerd in het actieplan "De Vlaamse Varkenshouderij op weg naar 2020", dat op 1 december 2011 werd voorgesteld. Het is belangrijk

Foto: Beleidsdomein Landbouw en Visserij

dat alle betrokken actoren samen streven naar en werken aan een sterke Vlaamse varkenshouderij. In de toekomst staat de sector immers een aantal grote uitdagingen te wachten. Zo is er vanaf 2013 een verplichting tot groepshuisvesting van drachtige zeugen. Het is dus van het grootste belang dat de varkenshouderij klaar is om deze uitdagingen aan te gaan.

Foto: Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Gezien het thema van deze nieuwsbrief gingen we deze keer op bezoek bij Boeren op een Kruispunt, meer bepaald bij Ricci Focke. Landbouwbedrijven met ernstige problemen hebben soms niet de kracht om zelf een oplossing te vinden voor hun probleem. Daarom heeft de Vlaamse overheid deze hulporganisatie opgezet. De vzw Boeren op een Kruispunt werd opgericht door de organisaties Boerenbond, KVLV-Agra en het ABS. Cera coöperatie ondersteunt deze vzw vanuit haar maatschappelijke opdracht door op te treden als belangrijkste partner.

Colofon

Deze nieuwsbrief werd gerealiseerd door het Vlaams Ruraal Netwerk, in uitvoering van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013 (PDPO II).

Contact:

Vlaams Ruraal Netwerk
 Vlaamse overheid
 Departement Landbouw en Visserij
 Koning Albert II-laan 35, bus 40
 1030 Brussel
 Tel: +32(0)2 552 77 17
 Email: ruraalnetwerk@vlaanderen.be
 Website: www.ruraalnetwerk.be

Layout: WIZZ bvba | www.wizz.be

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling:
 Europa investeert in zijn platteland

v.u. Jules Van Liefveringhe, Secretaris-Generaal,
 Departement Landbouw en Visserij

Boeren op een Kruispunt

Ricci, wat zijn de taken van Boeren op een Kruispunt?

Boeren op een Kruispunt (verder genoemd als "BOEK") heeft drie hoofdtaken: sensibiliseren, individuele hulp bieden aan mensen in nood én preventie. In januari 2012 zijn we vijf jaar bezig met landbouwers in nood te helpen.

Wat zijn de voornaamste problemen?

De landbouwer moet hard en efficiënt werken, moet goed zijn in administratie, financieel beheer, personeelsbeleid, ... Als de boer genoeg verdient kan hij competenties inkopen, maar het inkomen in de land- en tuinbouwsector is te laag om dit te kunnen doen. Daar bijkomend is er in 2011 een varkens- en EHEC-crisis uitgebroken en zijn de grondstoffen duurder geworden. Dit komt neer op een bijkomende kost van 150.000 euro per jaar. BOEK tracht de landbouwer te helpen door te zoeken naar oplossingen binnen hun beperkingen. Met hun intellect, met hun sociaal netwerk, met hun financiële kracht, ... BOEK zoekt zelf de landbouwer op, traceert het probleem en bespreekt de mogelijkheden. Daarna wordt er een plan uitgewerkt en worden er oplossingen aangereikt.

Hoeveel mensen zijn er tewerkgesteld bij BOEK en aan hoeveel bedrijven kunnen jullie hulp verlenen?

Aanvankelijk hadden we gedacht aan 50 bedrijven op jaarbasis. Ondertussen zitten we reeds aan 1070 bedrijven en dit op vijf jaar! Dit is vanzelfsprekend niet haalbaar en vol te houden. Wij hebben een team van vijf mensen op de baan, wat neerkomt op één adviseur per provincie. Strikt genomen kunnen we zeer snel ter plaatse zijn en ondersteunen. Maar die ondersteuning duurt veel langer dan verwacht. Er zijn ook negen freelance psychologen (voor onder andere relatieproblemen en zelfmoordneigingen) aan de slag bij ons. Er werken ook twintig vrijwilligers voor BOEK. Zij bezoeken de landbouwers om te helpen: klusjes opknappen, helpen met papierwerk, met respect luisteren naar de mensen, ... Wij bieden hen opleidingen aan en organiseren verschillende bijeenkomsten. In totaal werken er dus 34 personen voor BOEK over heel Vlaanderen. Dit is uiteraard nog veel te weinig en daarom doen we bij deze graag een oproep naar vrijwilligers.

Zijn jullie voldoende gekend bij de landbouwers? En welke acties ondernemen jullie om bekendheid te verwerven?

Het Landbouwkrediet heeft een enquête gedaan en stelde vast dat BOEK bij 70% van de landbouwers gekend is. We hebben verschillende folders met telkens gevoelige onderwerpen en pijnpunten die worden aangehaald. Er zijn reeds 300 publicaties verschenen in vakbladen, kranten, etc. Onze nieuwsbrief telt 1230 abonnees en onze website is reeds door 140.000 personen bezocht. De telefoon is voor ons het belangrijkste medium, en daarom worden alle gesprekken dan ook dag en nacht opgenomen. Er stelt zich echter wel een groot probleem: hoe bereiken we de landbouwers die geen lid meer zijn van een landbouworganisatie én nog geen computer hebben? 51% van de Vlaamse boeren beschikt namelijk niet over een computer.

Hoe zien jullie de toekomst van de land- en tuinbouwsector én van BOEK?

Per jaar stoppen er 1500 boeren in Vlaanderen. Wij hebben 200 aanmeldingen per jaar extra. Zo kan dit echt niet verder. Boeren moeten leren zorgen voor boeren. Ze moeten elkaar sociaal ondersteunen. Elk bedrijf moet zich ook bewust zijn van de kwetsbaarheid en de risico's. Kwetsbaarheid kan je opvullen door kennis of verzekering in te kopen, maar vooral ook door te kunnen rekenen op collega's en vrienden, je sociale kring dus. Iedereen kan hierbij helpen, door bijvoorbeeld in te kopen bij de landbouwer zelf en dus zonder tussenpersonen. Fermweb en Steunpunt Hoeveproducten zijn in deze context zeer aan te raden.